

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 1296/21
30.6.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Зорице Булајић председника већа, Ирене Вуковић и Станиславе Митровић чланова већа, у парници тужиле АА из ..., ... бр. ... чији је пуномоћник адвокат Бранко Франц Бутолен из Новог Београда, Гандијева бр. 144, против туженог Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање из Београда, Др Александра Костића бр. 9, ради накнаде штете, одлучујући о жалбама странака изјављеним против пресуде Првог основног суда у Београду П 2209/18 од 14.10.2020. године, у седници већа одржаној 30.6.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 2209/18 од 14.10.2020. године у ставовима првом, другом, трећем и четвртном изреке и у овом делу се жалбе тужиле АА из ... и туженог Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање из Београда **ОДБИЈАЈУ**, као неосноване.

ПРЕИНАЧАВА СЕ решење о трошковима поступка садржано у ставу петом (означеном као став VII) изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 2209/18 од 14.10.2020. године тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање из Београда да тужили АА из ... накнади трошкове парничног поступка у износу од 69.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате, у року од 15 дана од дана достављања преписа пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиле АА из ... за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, одбијен је приговор апсолутне ненадлежности суда истакнут од стране туженог. Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиле и обавезан тужени да тужили на име накнаде штете

због неисплаћених месечних износа припадајуће пензије за период од јануара 2015. године закључно са децембром 2017. године исплати појединачне месечне износе, ближе наведене у овом ставу, са законском затезном каматом од 25. у месецу за претходни месец до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле у делу којим је тражила да се обавезе тужени да тужилји на име накнаде штете због неисплаћених месечних износа пензије за период од јануара 2015. године закључно са децембром 2017. године исплати појединачне месечне износе, ближе наведене у овом ставу, са законском затезном каматом 25. у месецу за претходни месец до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле у делу којим је тражила да се обавезе тужени да тужилји на име накнаде штете због неисплаћених месечних износа пензије за период од фебруара 1999. године закључно са децембром 2014. године исплати појединачне месечне износе, ближе наведене у овом ставу, са законском затезном каматом 25. у месецу за претходни месец до исплате. Ставом петим изреке (означеним као став VII), обавезан је тужени да тужилји на име трошкова парничног поступка исплати износ од 147.750,00 динара са законском затезном каматом почев од дана наступања извршности одлуке па до исплате.

Против наведене пресуде парничне странке су благовремено изјавиле жалбе из свих законских разлога, тужилја побијајући је, како произлази из садржине жалбе, у ставовима трећем, четвртом и петом изреке, а тужени, побијајући је у ставовима првом, другом и петом изреке (означеном као став VII).

Испитујући првостепену пресуду у границама прописаним чланом 386 ЗПП, апелациони суд је оценио да је жалба тужиле неоснована, а жалба туженог делимично основана.

У проведеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности.

У поступку није учињена ни битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 2 ЗПП, на коју тужени у жалби посредно указује, пошто је предмет спора накнада штете па је сагласно члану 1 ЗПП за одлучивање о овом имовинскоправном захтеву надлежан суд. Стога је правилном применом члана 16 ЗПП одбио овај приговор туженог.

Осим тога пресуда нема недостатака због којих се не може испитати јер је изрека пресуде разумљива и није противречна себи нити разлозима пресуде, а у њој су наведени сви разлози о битним чињеницама, који су јасни и непротивречни, те странке неосновано истичу да је првостепени суд учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП. Супротно наводима туженог, пресуда је разумљива иако је у изреци став пети погрешно означен римским бројем VII јер је јасно да је реч о очигледној грешци у куцању која се сходно члану 362 ЗПП у свако доба може исправити.

Такође, жалбени наводи туженог којим указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 1, у вези члана 355 став 3 ЗПП је без утицаја на

законитост и правилност побијане пресуде, будући да се пресуда у погледу означања јединственог матичног броја тужиле који се означава у уводу пресуде може у свако доба исправити, односно допунити све сходно члану 362 ЗПП.

Правилном оценом изведених доказа првостепени суд је утврдио да тужилца право на породичну пензију остварује од 12.10.1998. године, а по решењу туженог, коју јој тужени не исплаћује од половине фебруара 1999. године. Према потврди надлежних органа са територије Косова и Метохије од 1.2.2018. године тужилца је стекла право на пензију и то од 17.11.2012. године у месечном износу од 50 евра, почев од 1.1.2013. године у месечном износу од 60 евра те од 1.4.2014. године у месечном износу од 75 евра. Тужилца није мењала своје пребивалиште.

Висина неисплаћених пензија за период од 15.2.1999. године до 31.12.2017. године износи укупно 1.638.288,93 динара без умањења за пензије које тужилца прима на територији Косова и Метохије, односно укупно 1.118.878,55 динара са умањењем за пензије које тужилца остварује на територији Косова и Метохије. Висина неисплаћених пензија за период од јануара 2015. године закључно са децембром 2017. године износи 80.563,18 динара. Пензија је доспевала за исплату 25. у месецу за претходни месец. Тужба је поднета 14.2.2018. године.

На основу овако потпуно и правилно утврђеног чињеничног стања, правилно је првостепени суд применом одредби члана 172, 185, 186, 189, 277 и 376 Закона о облигационим односима обавезао туженог да тужилци накнади штету која је настала неисплаћивањем пензије без оправданог разлога чиме је, како то правилно закључује првостепени суд тужени тужилци нанео штету тако што јој је повредио право на мирно уживање имовине из члана 1 Протокола 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, те да је стога тужени дужан да тужилци исплати износ неисплаћених пензија.

Висина тако претрпљене штете правилно је умањена за износе које по том истом основу тужилца остварује пред надлежним органом на Косову и Метохији. Пријемом исплате од привремених институција на Косову и Метохији на основу пензије тужилца је увећала своју имовину због чега јој се не може признати право на исплату целог износа неисплаћене пензије коју би остваривала код туженог. Стога је штета коју тужилца трпи неисплатом пензија умањена исплатама које су вршене на територији Косова и Метохије због чега је правилно првостепени суд висину неисплаћене пензије умањено за износе исплаћене по правилима установа на територији Косова и Метохије имајући у виду да је основно начело одштетног права да се материјална ситуација оштећеног доведе у стање пре настале штете, те су супротни наводи жалбе тужилце неосновани.

Без утицаја је и жалбени навод туженог да је првостепени суд требало да утврди да ли је тужилца корисник још неке врсте пензија које се примају од пензијске администрације на КиМ, имајући у виду да се из потврде косовских органа од 1.2.2018. године недвосмислено утврђује да је тужилца корисник њихове пензије од 17.11.2012. године па надаље, дакле не и за период од фебруара 1999. године закључно са 16.11.2012. године, који је обухваћен тужбеним захтевом. Поред тога, из ове потврде јасно се утврђује висина примања тужилце на територији Косова и Метохије коју је

вештак правилно ценио приликом израде свог налаза и мишљења, а који тужени током поступка није оспорио.

Обзиром да ова врста штете сукцесивно настаје изостанком сваке исплате, када корисник и сазнаје да је претрпео штету, то је правилно првостепени суд обавезао туженог да тужиљи накнади тако насталу штету за последње три године од подношења тужбе односно од јануара 2015. године закључно са децембром 2017. године, истовремено одбијајући у преосталом тужбени захтев као застарео пошто је протекао рок из члана 376 став 1 Закона о облигационим односима.

С тим у вези, неосновани су жалбени наводи тужиље да се услед незаконитог и неправилног рада тужени неосновано обогатио, због чега би се имао применити рок застарелости од 10 година од доспелости сваке месечне исплате. Ово стога што се правило из члана 209 Закона о облигационим односима, на чију примену тужиља заправо указује овим наводима, не могу применити у конкретном случају. Наиме, за примену овог правила потребно је да је на страни стицаоца, овде туженог, дошло до увећања имовине (користи) услед употребе тужиочеве ствари за које увећање нема основа у закону. Како на страни туженог није дошло до увећања имовине, то се у конкретном не могу применити правила о стицању без основа, због чега се на застарелост тужиљиног потраживања накнаде штете има применити рок застарелости из члана 376 Закона о облигационим односима, а не из члана 371 истог закона.

Наводи тужиље у жалби којима указује на праксу Европског суда за људска права који право на пензију сматра стеченим правом нису од утицаја на другачију одлуку у конкретном случају. Овај суд је у својим пресудама поводом исплате неисплаћених пензија њеним корисницима изнео став да се приликом исплате материјалне штете у висини доспелих потраживања, не суспендују правила о застарелости новчаних потраживања која се примењују у случају када се дужник у судском спору на њих позове, односно када приговор застарелости истакне.

Наиме према пракси Европског суда за људска права, у контексту тражења судског обештећења за имовинска питања, између осталог, постојање законског рока застарелости само по себи није неспојиво са Конвенцијом или протоколима уз њу. Оно што суд мора да утврди у сваком датом предмету је да ли је природа временског ограничења у питању и/или начин на који је примењено, спојива за захтевима Конвенције. Схватање овог суда је да је позивање на рок застарелости из члана 376 Закона о облигационим односима законито јер тежи легитимном циљу, обезбеђењу правне сигурности и заштити потенцијалних тужених од застарелих потраживања која би могла тешко да се изврше и спречи неправда до које би могло доћи ако би се од судова тражило да одлучују о догађајима који су се десили у далекој прошлости на основу доказа који би могли постати непоздани и непотпуни због протекла времена. Стога се неосновано у жалби тужиље позива на став Европског суда за људска права у погледу обавезе туженог да исплати и застареле обавезе.

Указивање туженог у жалби да се ради о повременим давањима и да због такве природе тужиљиног потраживања камата припада од тренутка подношења тужбе суду, неосновано је. Ово стога што је предмет спора накнада штете због незаконитог рада органа због чега оно застарева у роковима прописаним чланом 376 Закона о

облигационим односима и због чега, сходно члану 186 истог Закона тужила има право на законску затезну камату од тренутка изостанка сваке исплате, а не од подношења тужбе.

Поред тога, без утицаја је и позивање у жалби туженог да тужила није приложила решење о утврђивању права на пензију снабдевено клаузулом коначности или правноснажности или оверену фотокопију истог, с обзиром да изворником решења о признавању права на породичну пензију од 12.10.1998. године располаже тужени, као и да је тужили по ознаком личног броја из наведеног решења вршена исплата пензије према извештају туженог о примљеној аконтацији за фебруар 1999. године. Са наведеним у вези је и неосновани жалбени навод туженог којим оспорава налаз и мишљење вештака указивањем да се висина неисплаћене пензије може утврдити искључиво на основу правоснажног управног акта (решења туженог којим је тужили признато право на пензију), будући да је вештак у свом налазу од 18.5.2020. године указао да је вештачење обављено на основу документације у списима, да је усклађивање извршено по важећим прописима, а тужени током поступка на налаз није имао примедби нити је предложио допунско вештачење.

Осталим жалбеним наводима странака не доводи се у сумњу правилност и законитост одлуке о захтеву за накнаду штете због чега их овај суд, иако цени посебно не образлаже сходно овлашћењу другостепеног суда из члана 396 став 1 ЗПП.

Следом изнетог, на основу члана 390 ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке пресуде.

Међутим, основано се жалбом туженог побија правилност и законитост решења о трошковима поступка јер је донето погрешном применом члана 153 и 154 ЗПП.

Наиме, првостепени суд је на основу чланова 150, 153, 154 и 163 ЗПП обавезао туженог да тужили накнади трошкове за радње предузете од стране њеног пуномоћника из реда адвоката и то за састав тужбе и два образложена поднеска у износу од по 16.500,00 динара, за приступ на 3 одржана рочишта у износу од по 18.000,00 динара, за приступ на 3 неодржаних рочишта у износу од по 9.750,00 динара, што увећано за трошкове вештачења у износу од 15.000,00 динара чини укупан износ од 147.750,00 динара, са законском затезном каматом на досуђени износ почев од дана извршности па до исплате, у смислу члана 277 Закона о облигационим односима. Висину трошкова поступка првостепени суд је обрачунао применом тарифног броја 13 Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката према вредности постављеног захтева за накнаду штете.

Оваква одлука првостепеног суда се не може прихватити као правилна јер се у смислу члана 153 став 2 ЗПП, висина трошкова које је једна страна дужна да накнади другој одређује обзиром на постигнути успех странке у парници. Како је тужила у овој парници успела са захтевом за исплату 80.563,18 динара то јој према успеху у спору, правилном применом тарифног броја 13 Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката као нужни и неопходни за вођење парнице сходно члану 154 ЗПП припадају трошкови за радње предузете од стране пуномоћника из реда адвоката и то за састав тужбе и два образложена поднеска у износу од по 6.000,00 динара, за приступ

за 3 одржана рочишта у износу од по 7.500,00 динара, за приступ на 3 неодржана рочишта у износу од по 4.500,00 динара, те трошкови вештачења у износу од 15.000,00 динара, што чини укупан износ од 69.000,00 динара.

Супротно тврдњи из жалбе тужиљи на досуђени износ трошкова припада законска затезна камата од дана извршности пресуде до исплате, сходно члану 163 ЗПП и члановима 277 став 1 и 342 Закона о облигационим односима у вези чланова 345 и 366 ЗПП и члана 43 Закона о извршењу и обезбеђењу.

Наиме, даном доношења одлуке о трошковима настаје обавеза на страни дужника те обавезе, да накнади супротној страни трошкове поступка. При том дужник те обавезе, сагласно члану 324 Закона о облигационим у вези члана 345 и 366 ЗПП и члану 43 Закона о извршењу и обезбеђењу, долази у доцњу тек када одлука суда о трошковима постане извршна, од ког тренутка и поверилац из такве извршне исправе, у овом случају тужиља, има право на законску затезну камату у смислу члана 277 став 1 Закона о облигационим односима.

Тужиља неосновано жалбом указује и да досуђени износ трошкова треба увећати од 20% на име ПДВ. Имајући у виду да из списка произилази да је тужиља уз трошковник достављила извод из регистра обвезника ПДВ за њеног пуномоћника из реда адвоката, али не и рачун који садржи све елементе прописане одредбом члана 42 Закона о порезу на додату вредност, то је неоснован захтев тужиље да јој се у трошкове поступка урачунају и издаци на име ПДВ за пружену адвокатску услугу јер није доказала да је адвокат плаћање ове обавезе пребацио на странку коју заступа.

Приликом доношења одлуке другостепени суд је имао у виду и да првостепени суд тужиљи није признао износ судске таксе за тужбу са образложењем да иста није наплаћена, али је сматра да нема места досуђувању судских такси пошто решење о трошковима поступка у том делу побија само тужена, а не и тужиља, због чега се није могло ићи на штету странке која се жалила у смислу члана 395 ЗПП.

На основу изнетог применом члана 401 тачка 3 ЗПП донета је одлука као у ставу другом изреке пресуде.

Обзиром да није успела са жалбом, тужиљи не припадају трошкови другостепеног поступка те је применом члана 165 став 1 ЗПП, у вези члана 153 ЗПП донета одлука као у ставу трећем изреке ове пресуде.

Председник већа – судија
Зорица Булајић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић